

ધમ્મવાણી

ન ચાહાં બ્રાહ્મણં ભૂમિ, યોનિજં મત્તિસમ્ભવં ।
અકિચ્ચનં અનાદાનં, તમહં ભૂમિ બ્રાહ્મણં ॥
- સુત્તનિપાતપાલિ (૬૨૫) ૨૭, વાસેદ્ધસુતં

કોઈ માતાની યોનિથી ઉત્પન્ન થવાના કારણે હું કોઈને બ્રાહ્મણ નથી કહેતો. હું બ્રાહ્મણ તેને કહું છું, જે અપરિચ્છેદી છે, અનાસક્ત છે.

આપણી ઉદાત્ત સંસ્કૃતિ

કોઈએ મને ‘વિશ્વ હિન્દુ પરિષદ’ ના અધ્યક્ષ શ્રી અશોક સિંહલજી લિખિત ‘‘શ્રીમદ્ ભગવદ્ ગીતા હી આદિ મનુસ્મૃતિ’’ ની એક નકલ મોકલી. વાંચીને મન આહ્લાદિત થઈ ઊઠ્યું. આજકાલની પ્રચલિત મનુસ્મૃતિ તેમના દ્વારા અસ્વીકૃત કરાઈ. તે જ એક મહત્વપૂર્ણ વાત હતી.

ખરેખર આ ‘મનુસ્મૃતિ’ જ એક એવું પુસ્તક છે જેના કારણે ભારતના બે મોટા સમુદાયોમાં આટલો મોટો કટુતાપૂર્ણ વિગ્રહ ઊભો થઈ ગયો, જે કારણે દેશને બહુ મોટી હાનિ થઈ, તે કારણે જ ભારતરત્ન બાબા સાહેબ આંબેડકરને આ પુસ્તકને સાર્વજનિક રૂપમાં બાળવાનો નિર્ણય લેવો પડ્યો.

શ્રી સિંહલજી દ્વારા વર્તમાન મનુસ્મૃતિને નકારી દેવું જ મારા ઉદ્દાસનું કારણ બન્યું. તેમનું ઉપરોક્ત પુસ્તક વાંચીને મારા નિકટના સંપર્કમાં આવનારા ‘વિશ્વ હિન્દુ પરિષદ’ ના સહસચિવ વિપશ્યી સાધક શ્રી બાલકૃષ્ણ નાયકને મેં જે પત્ર લખ્યો, તેનો મુખ્ય અંશ આ પ્રકારે છે:-

લોક પ્રચલિત ‘મનુસ્મૃતિ’ એ આપણા સમાજમાં ઊંચીનીચનું જે અમાનુષિક, અનૈતિક અને અધાર્મિક વિભાજનનું ગર્હિત વિધાન પ્રસ્તુત કર્યું, તેને મનોમન ખોટું સમજવા છતાં પણ આપણા કોઈ પણ નેતા તેનો વિરોધ ન કરી શક્યા. ઓછામાં ઓછું મારા જોવામાં તો નથી આવ્યું. બલ્કે, આપણે ત્યાંના એક શીર્ષસ્થ નેતાએ તો આને લોકોની ભાવનાનું પ્રતીક ગણાવ્યું અને એ રીતે તેને ન્યાયપૂર્ણ અને માન્ય સિદ્ધ કરવાનું નક્કી કર્યું, જે મને અત્યંત અનુચિત જ નહિ, દુઃખદ પ્રતીત થયું. શ્રી અશોક સિંહલજીએ આ દેશમાં ખરું કદમ ઊઠાવ્યું છે અને વર્તમાન મનુસ્મૃતિને ખોટી સાબિત કરીને, સમાજકલ્યાણનું અત્યંત પ્રશંસનીય કામ કર્યું છે.

કોઈ વિશિષ્ટ જાતિની માતાની કૂખે જન્મ લેવા માત્રથી કોઈને ઉચ્ચ અને મહાન માનીને પૂજાએ, ભલે તે તમોગુણી હોય અને નિકૃષ્ટ કર્મનો પણ હોય અને અન્ય કોઈ જાતિની માની કૂખે જન્મ લેવા માત્રથી કોઈને નીચ અને અસ્પૃશ્ય માનીએ, ભલે તે સત્ત્વગુણી હોય અને ઉત્કૃષ્ટ કર્મનો પણ હોય; આ વિચારધારા આપણી ગૌરવપૂર્ણ ઉદાત્ત માનવી સંસ્કૃતિની ધવલ-વિમલ ચાદર પર એવું કલંક, એવી કાલિમા છે જે કોઈપણ રાષ્ટ્રપ્રેમીનું મસ્તક શરમથી નીચું કરે છે. આ કલંક - કાલિમાને દૂર કર્યા વિના આપણે આપણું મસ્તક ઊંચું ન કરી શકીએ.

આ તે કેવી અમાનુષિક વિચારધારા કે પોતાના પાલિત કૂતરા, બિલાડી, ગાય, બળદ અને ઘોડા આદિ પશુઓને અથવા પોપટ મેના વગેરે પક્ષીઓને અડવાથી, પંખાગવાથી, બચકારવાથી, થાબડવાથી આપણે અપવિત્ર નથી થઈ જતાં. પરંતુ, નાહી ઘોઈને સ્વચ્છ થયેલા અને સદાચારીનું જીવન જીવનારા કોઈ માનવપુત્રને અડવાથી જ નહિ, તેનો પડછાયો પડવાથી પણ આપણે અપવિત્ર થઈ જઈએ ! આ પશુ-

પક્ષીઓના પ્રવેશથી આપણાં મંદિરો, દેવાલયો અપવિત્ર નથી થઈ જતાં, પરંતુ એક સ્વચ્છ માનવપુત્રના પ્રવેશથી અપવિત્ર થઈ જાય ! આ કેટલી વિડંબનાભરી વિકૃત માનસિકતા છે! આ હોય ત્યાં સુધી આપણે શી રીતે ગર્વ કરી શકીએ, આપણી ગૌરવમયી ઉદાત્ત સંસ્કૃતિ પર ?

ગોસ્વામી તુલસીદાસે ‘રામચરિત માનસ’ અને ‘કવિતાવલિ’ જેવા ગ્રંથોની રચના કરીને જેમ આખા સમાજનું તેમ મારું પણ બહુ મોટું કલ્યાણ કર્યું. આ ગ્રંથોના પાવન પાત્રોનું જે અનુપમ ચિત્રણ કર્યું તે દેશની ગૌરવમય પુરાતન સંસ્કૃતિનો ઉત્કૃષ્ટ આદર્શ છે. આ સાહિત્યે દેશના કરોડો લોકોનાં હૃદય પર જે કાયમી છાપ છોડી, તે મારા માનસ-પટ પર આજ સુધી અંકિત છે અને સદા અંકિત જ રહેશે. પરંતુ રામકથાની બે વાતોએ મારા માનસને બૂરી રીતે હચમચાવ્યું અને વ્યથિત કરી નાખ્યું !

એમાંની એક તો એ હતી કે નિરપરાધ સીતામાતાને ગર્ભાવસ્થામાં સાથે કોઈ દાસી મોકલ્યા વિના, આજીવિકાનો કોઈ પ્રબંધ કર્યા વિના હિંસક પશુઓથી ભરેલા વનમાં નિર્દયતાપૂર્વક એકલાં છોડી દીધાં ! મને યાદ છે કે આ વાંચી - સાંભળીને હું ખૂબ જ વ્યથિત થયેલો. મારું ભાવુક હૃદય આ અમાનુષિક ઘટનાની કલ્પના માત્રથી કાંપી ઊઠતું. તેને સહન ન કરી શકતું. એ વખતના મારા આદરણીય ગુરુદેવે મને એમ કહીને શાંત કરેલો કે આ વાસ્તવિક ઘટના નથી. ભગવાન રામની પાવન કથામાં આ ઘટના પાછળથી જોડવામાં આવી છે. એને સાંભળીને હું થોડોક આશ્વસ્ત તો થયો, પરંતુ છતાં પણ એ ન સમજી શક્યો કે આવી ખોટી વાત દેશના બધા રામભક્તોએ સ્વીકારી શી રીતે લીધી ?

બીજી વાત, જેણે મને અત્યંત વિચલિત કરેલો તે હતી તુલસીદાસજીની આ ચોપાઈ પૂજેહિ વિપ્ર શીલગુણહીના ॥ તદપિ ન શૂદ્ર ગુણજ્ઞાન પ્રવીણા ।

મારી પ્રારંભિક પાઠશાળાના ગુરુદેવ ભણાવવાનું શરૂ કરતાં પહેલાં અમને દરરોજ સમૂહ પ્રાર્થના કરાવતા. જેના શબ્દો હતા-હે પ્રભો આનંદદાતા જ્ઞાન હમકો દીજીએ.

શીઘ્ર સારે દુર્ગુણોં કો દૂર હમસે કીજીએ.

લીજીએ હમકો શરણ મેં, હમ સદાચારી બને

બ્રહ્મચારી ધર્મરક્ષક, વીર વ્રતધારી બને.

એમણે અત્યંત કૃપાપૂર્વક અમને શીખવેલું કે સદાચાર અને સદ્ગુણમય જીવન જ ધર્મચરણ છે.

પ્રાર્થનાના ઉપરોક્ત પદને હું મારા પોતાના દરરોજના પ્રાતઃકાલીન ભજનોમાં પણ પ્રમુખ સ્થાન આપતો. આથી જ્યારે વાંચ્યું કે શીલ, ગુણ વિના પણ કોઈ પૂજ્ય હોઈ શકે છે અને શીલવાન અને ગુણવાન હોવા છતાં પણ અપૂજ્ય, ત્યારે એ દિવસોની બાલસહજ બુદ્ધિને એ કથન બહુ અટપટું લાગ્યું. પરંતુ આ શંકાનું પણ સમાધાન

કરતાં મારા ગુરુદેવે સમજાવ્યું કે આ તુલસીદાસજીની પોતાની વાણી નથી. કોઈ અન્ય વ્યક્તિએ આને રામચરિત માનસમાં જોડી દીધી છે. તેને મહત્ત્વ ન આપવું. મારા ગુરુદેવ સ્વયં વિપ્ર હતા. શીલ, સદાચાર અને સદ્ગુણસંપન્ન હતા. મારા માટે પરમ પૂજ્ય હતા. આથી તેમના કહેવાથી એ વખતે મારા માટે આ પદનું કોઈ વિશેષ મહત્ત્વ ન રહ્યું.

પરંતુ આગળ જતાં યુવાવસ્થામાં હિંદી સાહિત્યનું ગંભીર અધ્યયન કર્યું અને દિંદીના પ્રસિદ્ધ લેખક શ્રી રામચંદ્ર શુક્લનો 'તુલસીદાસ' નામનો આલોચના ગ્રંથ વાંચ્યો ત્યારે જાણ્યું કે આ પૂર્વકાળથી ચાલી આવતી માન્યતા છે. તેમણે ચાણક્ય નીતિના આ શ્લોકને ઉદ્ધૃત કરેલો છે.

પતિતો પિ દ્વિજ : શ્રેષ્ઠ, ન ચ શુદ્ધો જિતેન્દ્રિય : ।

એની સાથે સાથે મહર્ષિ દયાનંદ સરસ્વતીના 'સત્યાર્થ પ્રકાશ' માં પણ જોયું કે આ જ શ્લોક પારાશર સ્મૃતિમાં પણ આપ્યો છે અને જોયું કે મનુસ્મૃતિ તો આવી ધર્મ-વિરોધી વિચારધારાથી ભરેલી પડી છે. એટલું જ નહિ, આપણાં અનેક પુરાણો અને સ્મૃતિ ગ્રંથોમાં ક્યાંક ને ક્યાંક, કોઈને કોઈ પ્રસંગમાં આ દૂષિત વિચારધારા મુજરિત થઈ છે. ત્યારે લાગ્યું કે જાણે રાષ્ટ્રકવિ પૂજ્ય મૈથિલી શરણજીએ યોગ્ય જ કહ્યું છે -

નર કૃત શાસ્ત્રોં કે સબ બંધન હૈં નારી હી કો લેકર ।

અપને લિએ સમી સુવિધા, પહેલે સે કર બૈઠે નર ।।

ત્યારે મનમાં એ ભાવ ઊઠ્યો કે આ જ લહેકામાં મારે પણ આમ કહી દેવું જોઈએ :

વિપ્ર રચિત શાસ્ત્રોં કે બંધન, હૈં શૂદ્રોં હી કો લેકર ।

અપને લિએ સમી સુવિધા, પહેલે સે નિશ્ચિત લી કર ।।

કેવળ આ ધર્મગ્રંથોમાં જ નહિ, પરંતુ, આપણા સમાજના વ્યાવહારિક જીવનમાં પણ ઊંચ-નીચ અને સ્પૃશ્ય-અસ્પૃશ્યની ધારે અમાનવીય વિષમતા જોઈ, ત્યારે તો મારા અંતરમનમાંથી આ વિદ્રોહભરી કવિતા ફૂટી નીકળી :

બ્રાહ્મણ બનિયે કે ઘર જન્મે, ઇસસે હી ક્યા હમ હૈં મહાન ?

હમ ઉચ્ચ વર્ણ, હમ સર્વશ્રેષ્ઠ, ઝૂંચા સમાજ મેં બના સ્થાન ।।

ચાહેં હો અનપદ નિપટ મૂર્ખ, ફિર બી પંડિતજી કહલાયેં ।

ચાહેં હો કામી કુટિલ કિંતુ, ધર્માવતાર કા પદ ચાણે ।।

પુરખોં સે અનેકે પલકે, સેવા કા હી ભાર દિયા હમને ।

વે ખોલે મૂક મનુજ અનેકે, ક્યા - ક્યા ના કામ લિયા હમને ?

વે હૈં અછૂત અસ્પૃશ્ય નીચ, અનેકો સમાજ મેં નહીં સ્થાન ।

વે જન્મજાત પદ દલિત રહેં, અનેકા કૈસા માનાપમાન ?

હમ ઉચ્ચ વર્ણ હૈં, અત : સુરક્ષિત હૈં હમકો સર્વાધિકાર ।

મંદિર દેવાલય ધર્મસ્થાન, ઈશ્વર તક પર એકાધિકાર ।।

સબ કૂણે બાવડી અપને હૈં, સડકોં તક પર ચલને ના દેં ।

યદિ વશ ચલ જાયે તો અનેકો, હમ પૃથ્વી પવન ન છૂને દેં ।।

મેં પૂછ રહા આખિર યહ સબ, કિસ ન્યાય-નીતિ કે બલ પર હૈં ?

હમ બનેં ધર્મ કે કર્ણધાર, પર અનાચાર મેં તત્પર હૈં ।।

મેં સોચા કરતા કબી-કબી, ક્યા પરમેશ્વર બી મિથ્યા હૈં ?

વહ મૂક, બધિર સા રહે દેખતા, યહાં હો રહા ક્યા-ક્યા હૈં ?

હમ ઇતના અત્યાચાર કરેં, નિકલે અનેકી આવાજ નહીં ।

ઘરતી ન ફટે, નખ ના ટૂટે, ગિરતી હમ પર ક્યોં ગાજ નહીં ?

વહ ઈશ નહીં, જગદીશ નહીં, વહ સચ્ચા ધર્મ પુરાણ નહીં ।

જિસકે આદેશોં મેં માનવ કો, હૈં સમતા કા સ્થાન નહીં ।।

મારા માનસમાં આવા વિદ્રોહભર્યા ભાવ ૩૧ વર્ષની ઉંમરે ભગવાન બુદ્ધની શિક્ષાના સંપર્કમાં આવ્યાના વર્ષો પહેલાં ઉભટ્યા હતા. ભગવાન બુદ્ધની સાધના પછી જ્યારે પહેલીવાર એમની વાણીમાંથી પસાર થયો ત્યારે આ વાંચીને ભાવ વિભોર થઈ ઊઠ્યા :

ન જચ્ચા વસલો હોતિ, ન જચ્ચા હોતિ બ્રાહ્મણો ।

કમ્મુના વસલો હોતિ, કમ્મુના હોતિ બ્રાહ્મણો ।।

નથી કોઈ જન્મથી ચાંડાળ હોતું કે નથી કોઈ જન્મથી બ્રાહ્મણ હોતું. કર્મથી જ ચાંડાળ હોય છે. અને કર્મથી જ બ્રાહ્મણ.

આ વાંચતાં જ ભારતની વાસ્તવિક પુરાતન ગૌરવમયી ઉદાત્ત સંસ્કૃતિના દર્શન થયાં.

આપણા ધર્મગ્રંથોમાં કેટલી ઉદાત્ત ભાવનાઓ ભરેલી છે ! પરંતુ તેમાં ક્યાંક - ક્યાંક એવી ગંદકી પણ વેરાએલી છે જે એની મહાનતા પર ઘૂળ વાળી દે છે. કેટલાંક પુસ્તકો તો પૂરેપૂરાં અધાર્મિક વક્તવ્યોથી જ ભરેલાં છે. સ્વર્ગીય શ્રી શેષાદ્રીજી સાથે ઘણીવાર સુધી આ વિષયમાં વાતો થતી રહેતી. તેમણે સ્વીકાર્યું કે કલ્ક પુરાણના પ્રકાશનના અને વિતરણ પર પ્રતિબંધ મૂકવો જોઈએ. તેમણે એ પણ આશ્વાસન આપ્યું હતું કે આપણા ધર્મગ્રંથોમાં જ્યાં-જ્યાં ભગવાન બુદ્ધ અથવા એમની શિક્ષાના ભારમાં મિથ્યા લાંછન લગાવેલાં છે. તેને ક્ષેપક ગણીને કાઢી નાખવા જોઈએ.

એ જ રીતે રાષ્ટ્રહિત માટે ઉચિત એ જ છે કે આધુનિક કાલમાં પ્રચલિત મનુસ્મૃતિના પ્રકાશન અને વિતરણ પર પ્રતિબંધ મૂકવામાં આવે અને આપણા ધર્મગ્રંથોમાં જ્યાં-જ્યાં નાત-જાતને, ઊંચ-નીચને, છૂત-અછૂતને પ્રોત્સાહન દેવાનું વર્ણન છે અથવા જે પણ અન્ય અશોભનીય ધર્મવિરોધી વર્ણનો છે, તેમને ક્ષેપક ગણીને કાઢી નાખવામાં આવે, કાઢી ન શકીએ તો આમજનતા સુધી આ સંદેશ તો પહોંચે કે આપણા ધર્મગ્રંથોમાં આ અનુચિત વાતો આવી છે તે બધી ક્ષેપક છે, આપણને માન્ય નથી. શ્રી સિંહલજીએ બિલકુલ યોગ્ય જ લખ્યું છે કે પુષ્યમિત્ર શુંગના શાસનકાળમાં તથા તત્પશ્ચાત ધર્મના નામે આવાં સાહિત્યોની રચના થઈ જે આપણી ગૌરવમયી સંસ્કૃતિ માટે શોભનીય નથી.

શ્રી સિંહલજીના પુસ્તક વાંચીને મારા મનમાં જે આનંદ ઉભટ્યો તેનું કારણ એ જ હતું કે આપણા દેશના એક પ્રતિષ્ઠિત નેતા દ્વારા કોઈ ખોટી માન્યતાને સુધારવાની એક ખરા પ્રકારની પહેલ તો થઈ. હું એ પણ ખૂબ સમજું છું કે કેટલાક કઠ્ઠરપંથી લોકો તેમનો વિરોધ પણ કરશે. એવા વિરોધનો સામનો શ્રી સિંહલજી જેવા સભળ નેતા જ કરી શકે છે. સમાજ અને રાષ્ટ્રને જોડેલા રાખવા માટે, તેને બળવાન બનાવવા માટે આ પ્રકારનાં બીજાં અનેક લોકહિતકારી કદમ ઉઠાવવાં આવશ્યક છે. આ દિશામાં આ જે પહેલું મહત્ત્વપૂર્ણ કદમ ઊઠ્યું છે તે અત્યંત સારાહનીય છે. આ કત્યાણકારી પહેલને પ્રોત્સાહન મળે, એવી મારી પ્રબળ મંગલ કામના છે. શુભાશિષ છે.

કત્યાણ મિત્ર

સત્યનારાયણ ગોચન્કા

વિપશ્યના પરિચય કાર્યક્રમ - ધમ્મકોટ

તા. ૨૭ જૂન, રવિવારે વિપશ્યની સાધકોના પરિવારો માટે ધમ્મકોટ કેન્દ્ર પર વિપશ્યના પરિચય કાર્યક્રમ નું આયોજન નીચે પ્રમાણે કરેલ છે.

સમય : સવારે ૧૦.૦૦ થી ૧.૦૦ કલાક

• ૧.૦૦ કલાકે ભોજન અને ત્યાર બાદ પરત.

• આઠ વ્યક્તિઓ સુધી સ્પેશ્યલ રિક્ષા આપના ઘર/વિસ્તારથી કેન્દ્ર અને પરત આવવા થઈ શકશે.

વાહન-વ્યવસ્થાની જરૂરવાળા સાધકો માટે રિક્ષા નોંધાવવા સંપર્ક : ગઢવીભાઈ, મો. ૯૯૦૯૨ ૯૭૭૪૦. આવનારા સભ્યોની સંખ્યાની આગોતરી જાણ સિટિ ઓફિસ : (૦૨૮૧) ૨૨૨૦૮૬૧, મો. ૯૪૨૬૨૦૨૨૨૨ પર અવશ્ય કરશોજી. જેથી ઉચિત વ્યવસ્થા થઈ શકે. સપરિવાર-મિત્રો સાથે લાભ લેશો.

જૂના સાધકોનો સેમિનાર

જૂના સાધકો માટેના સેમિનારનું આવેદન પત્ર

તા. ૨૮ ઓગસ્ટ ૨૦૧૦ સવારે ૯ વાગ્યાથી

તા. ૨૯ ઓગસ્ટ ૨૦૧૦ સાંજે પાંચ વાગ્યા

સુધી રહેશે. શક્યતઃ તા. ૨૭ ઓગસ્ટ

રાત્રિ સુધી ધમ્મકોટ પહોંચી જશો

અન્યથા મોડામાં મોડું તા. ૨૮ ઓગસ્ટ

સવારે ૯ વાગ્યા સુધીમાં પહોંચી જશો.

આપનું આવેદન પત્ર વહેલું

મોકલી આપવા વિનંતી.

હું તા. ૨૮-૮-૧૦ સવાર થી તા. ૨૯-૮-૧૦ સાંજ સુધી આવવા ઇચ્છું છું.

પૂરું નામ :

ઉંમર : પુરુષ/સ્ત્રી : શિક્ષણ :

સરનામું :

ફોન : મોબાઇલ : ઈ-મેઇલ :

વ્યવસાય (નોકરી/ધંધો/વિદ્યાર્થી) કંપનીનું નામ :

હોદ્દો : ધંધાની વિગત :

જૂના સાધકો માટે સૌરાષ્ટ્રમાં ચતી સાધનાની માહિતી

■ **જેતપુર :** એક દિવસીય શિબિર : દર ચોથા રવિવારે ૭.૩૦ થી ૧.૦૦ દર રવિવારે સવારે ૮ થી ૯, પાટીદાર ડાઈંગ, નવાગઢ રોડ. સામુદાયિક સાધના : ડો. વાઘવાણી હોસ્પિટલ, સોમ થી શનિ સવારે ૭ થી ૭, રાત્રે ૯ થી ૧૦. સંપર્ક : હિતેશભાઈ ધોળિયા - ફોન : 02823-224856, M. 99093 12946, અરવિંદભાઈ દવે - ફોન : 02823-224020, M. 94282 62257

■ **મોરબી :** એક દિવસીય શિબિર : દર મહિનાના બીજા રવિવારે સવારે ૮ થી ૧, સામુદાયિક સાધના : બુધવાર સવારે ૭ થી ૮, સરકારી આંખની હોસ્પિટલ, ગાંધી ચોક. સંપર્ક : ગિરધરભાઈ આશ્રોજા - M. 99250 12211, ડો. કાતરિયા - ફોન : 02822 - 227501, M. 99090 26026

■ **દિવ :** સામુદાયિક સાધના : દર રવિવારે સાંજે ૫:૩૦ થી ૭:૩૦, જૈન ઉપાશ્રય, સોરઠિયા શેરી મેઈન રોડ, દિવ. સંપર્ક : અશોકભાઈ કુલભારૈયા - M. 99096 23310, પ્રેમજીભાઈ - M. 94272 03702.

■ **જૂનાગઢ :** સામુદાયિક સાધના : દર રવિવારે સવારે ૮:૦૦ થી ૯:૦૦, મણિભાઈ કાલરીયા સર્વિસ હોલ, રાયજીનગર, જૂનાગઢ. દૈનિક સામુદાયિક સાધના : સમય : ૮.૩૦ થી ૯.૩૦ રાત્રે, એ-૩૦૨, મોતી પેલેસ, રાયજીનગર સામે, જૂનાગઢ. શ્રી જગદીશભાઈ અમલાણી - M. 94271 83365, શ્રી રમણીકભાઈ કવા - M. 94272 05405. ડૉ. ધીરુભાઈ શાહ - M. 98980 22136.

■ **ભાવનગર :** એક દિવસીય શિબિર : મહિનાના બીજા રવિવારે, સમય : સવારે ૭-૩૦ થી ૨, સામુદાયિક સાધના : દર રવિવારે સવારે ૭ થી ૮, આરાધના ફ્લેટ, મેઘાલય સર્કલ, દર ગુરુવારે સાંજે ૫.૩૦ થી ૭.૩૦, ૧૦-વર્ષા સોસાયટી, સુભાષનગર. સંપર્ક : અનિલભાઈ શાહ, ફોન : 0287 - 3202002, M. 94272 32145.

■ **અમરેલી :** એક દિવસીય શિબિર : મહિનાના ત્રીજા રવિવારે સવારે ૯ થી ૪, કમલ વિલા, મહિલા લાયબ્રેરીની બાજુની ગલીમાં, લાયબ્રેરી રોડ. સામુદાયિક સાધના : દર શનિવારે સવારે ૫:૩૦ થી ૭:૩૦, ૧૫૮-ઓમનગર. નટુભાઈ મકવાણા, ચિતલ રોડ. સંપર્ક : દ્વારકાદાસ લલાડિયા - ફોન : (02792) 223983, M. 94262 31449, અશોકભાઈ ભુવા : 99253 73646

■ **સુરેન્દ્રનગર :** એક દિવસીય શિબિર : દર મહિનાના પહેલા રવિવારે સવારે ૧૧ થી ૫, સામુદાયિક સાધના : રોજ સવારે ૭.૩૦ થી ૮.૩૦, ૧૦-વૅન્કર્સ સોસાયટી, વઢવાણ. દરરોજ સાંજે ૫.૩૦ થી ૭.૩૦, બોસ્ટન રેસ્ટ હાઉસ, જૂના જંકશન રોડ. સંપર્ક : જોનભાઈ - M. 93746 03107, ડો. બાવીસી - ફોન : R. 02852-232564, 235033, M. 99988 29969, મહાસતીજી - ફોન : 02752-242030

■ **જામનગર :** એક દિવસીય શિબિર : દર બીજા રવિવારે બપોરે ૧૨ થી ૫ અને સામુદાયિક સાધના : દરરોજ સવારે ૮ થી ૯, સાંજે ૮ થી ૯, ભગવાનદાસ મોતિયાણી, ૫૫/૫૬, દિગ્વિજય પ્લોટ, જોલી બંગલા પાછળ, પટેલ સેવા સમાજ પાસે, જામનગર. સંપર્ક : હિનાબેન ત્રિવેદી - M. 93289 05600, રમેશભાઈ મહેતા - ફોન : 0288-2677761, સંજયભાઈ - M. 94288 64557, ઈન્ટુબેન મોડા - M. 94272 71002. ભગવાનદાસ મોતિયાણી - M. 98986 71251

સૌરાષ્ટ્ર વિપશ્યના કેન્દ્ર "ધમ્મકોટ" રાજકોટ C/o. ભાભા હોટલ, પંચનાથ રોડ, રાજકોટ-૧. (0281) 2220861-866 (0281) 2221384, 94272 21591	કચ્છ વિપશ્યના કેન્દ્ર "ધમ્મસિંધુ" બાડા. C/o. શ્રી ઈશ્વરલાલ જુ. શાહ, પ્રો. કે. ટી. શાહ રોડ, માંડવી. કચ્છ-૩૭૦ ૪૧૫ (02834) 273303, 273612,	ગુર્જર વિપશ્યના કેન્દ્ર "ધમ્મપીઠ" અમદાવાદ રનોડા તા. ધોળકા, નિ. અમદાવાદ - ૩૮૦ ૮૧૦ (02714) 294690, (M) 94264 19397	ઉત્તર ગુજરાત વિપશ્યના કેન્દ્ર-"ધમ્મ દિવાકર" મીઠા મહેસાણા. C/o. ઉપેન્દ્રકુમાર પટેલ, ૭-અપના બજાર, વિમલ સુપર માર્કેટ, બી.કે. રોડ, મહેસાણા. (ઉ.ગુ.)-૩૮૪ ૦૦૨. (02762) 254634, 252345 (M) 94272 33000

૨૦૧૦ માટે ૧૦ દિવસીય શિબિરની માહિતી			
30-06-10 to 11-07-10 14-07-10 to 25-07-10 28-07-10 to 08-08-10 11-08-10 to 22-08-10 31-08-10 to 11-09-10 15-09-10 to 26-09-10 30-10-10 to 10-11-10 11-11-10 to 22-11-10 24-11-10 to 05-12-10	12-07-10 to 23-07-10 27-07-10 to 07-08-10 20-08-10 to 31-08-10 03-09-10 to 14-09-10 16-09-10 to 27-09-10 04-10-10 to 15-10-10 18-10-10 to 29-10-10 07-11-10 to 18-11-10 21-11-10 to 02-12-10	30-06-10 to 11-07-10 14-07-10 to 25-07-10 04-08-10 to 15-08-10 18-08-10 to 29-08-10	28-07-10 to 08-08-10 01-09-10 to 12-09-10 06-10-10 to 17-10-10 20-10-10 to 31-10-10
મોગર : "ધમ્મભવન" પ-કાર્લિટી પાર્ક, અકોટા. ફોન : ૦૨૬૫-૨૩૧૧૮૧ 14-07-10 to 25-07-10 04-08-10 to 15-08-10 15-09-10 to 26-09-10		ધર્મજ : હિંમતભાઈ પટેલ (૦૨૬૯૨) ૨૪૪૬૮ ૨૪૫૪૬૦ મો. : ૯૪૨૫૬ ૦૦૭૫૫ 10-07-10 to 21-07-10 06-09-10 to 17-09-10 10-11-10 to 21-11-10	

ફક્ત જૂના સાધકો માટે સતિપકાન શિબિરો			
14-07-10 to 22-07-10 06-10-10 to 14-10-10		18-09-10 to 26-09-10	
ફક્ત જૂના સાધકો માટે વિરોધ શિબિરો			
18-10-10 to 29-10-10	01-09-10 to 12-09-10	15-12-10 to 26-12-10	
ગંભીર સાધકો માટે ૨૦-૩૦-૪૫ દિવસીય શિબિર			
(૨૦ દિવસ) 5-10-10 to 26-10-10	(૨૦ દિવસ) 27-07-10 to 17-08-10 (૩૦ દિવસ) 05-12-10 to 05-01-11 (૪૫ દિવસ) 05-12-10 to 20-01-11		(૨૦ દિવસ) 04-07-10 to 25-07-10
એક દિવસીય શિબિર જૂના સાધકો માટે			
દર મહિનાના બીજા રવિવારે કેન્દ્ર ઉપર દર મહિનાના પહેલા અને ચોથા રવિવારે રાજકોટ શહેરમાં	દર મહિનાના પહેલા રવિવારે	દર મહિનાના છેલ્લા રવિવારે અમદાવાદમાં	દર મહિનાના ચોથા રવિવારે

ધમ્મ સેવક/સેવિકા/ટ્રસ્ટી/સી.સી.ટી/જૂના સાધકોનું સંમલન, ૨૦૧૦

સ્નેહી શ્રી, ધર્મબંધુ / બહેન,

નમસ્કાર. આશા છે કે આપ સ્વસ્થ હશો અને સાધનામાં નિયમિત હશો. આપ જાણતા જ હશો કે છેલ્લા ઘણા સમયથી વિપશ્યના પરિવાર પૂ. ગુરુજીના બહુજન હિતાય બહુજન સુખાય અર્થે ધર્મ પ્રસારના મિશનને આગળ વધારવાની સેવા સારી રીતે કરવા પ્રયત્નશીલ છે. અનેક સાધક ભાઈ-બહેનોના સક્રિય સહયોગના પરિણામસ્વરૂપ સૌરાષ્ટ્રના નાનાં-મોટાં અનેક સ્થાનો જેમ કે જૂનાગઢ, જેતપુર, ધોરાજી, ઉપલેટા, પોરબંદર, ભાવનગર,

સુરેન્દ્રનગર, ધ્રાંગધ્રા, વિરમગામ, જામનગર, ઉના, દિવ, વગેરે સ્થાનોથી વર્ષમાં લગભગ બે વખત ધમ્મકોટ કેન્દ્ર પર સ્પેશ્યલ વાહન કરી સાધકો આવે છે. અનેક લોકોને ધર્મના પથ પર કદમ માંડવાનો કે આગળ વધવાનો અવસર પ્રદાન કરે છે. સર્વ દાનં જીનાતી. ધમ્મ દાનં જીનાતી

ધર્મદાનનું આપું કલ્યાણકારી કામ અનેક સાધકોના સક્રિય સહયોગથી સફળતાપૂર્વક થઈ રહ્યું છે. આવી ઉત્તમ સેવા દ્વારા આપણને એક તરફ ધર્મપથ પર આગળ ધપવા માટે જરૂરી એવી પારમિતાઓનું

કુલ કેટલી શિબિર કરી ? :

૧૦ દિ.	૨૦ દિ.	૩૦ દિ.	૪૫ દિ.	સતિ પદ્ધતિ	૧૦ દિ. સેવા	૨૦ દિ.

આપ કયા ક્ષેત્રમાં પારંગત છો ?

આપ કયા પ્રકારની સેવા આપવા ઇચ્છો છો?

કોઈ વખત વિશેષ ધર્મસેવાની જરૂરત હોય તો આપનો સંપર્ક કરી શકાય ?

તારીખ : સહી :

સંવર્ધન કરવાનો અવસર મળે છે તો બીજી તરફ પૂ. ગુરુજીના ધર્મપ્રસારના અભિયાનમાં સહાયક બની પોતાની કૃતજ્ઞતા અભિવ્યક્ત કરવાનો મોકો મળે છે. આમ પોતાના હિતની સાથે અનેકોના હિત સુખમાં સહભાગી બનીએ છીએ.

ધર્મપ્રસારના આ મંગલકારી મિશનમાં સક્રિય એવા આપણે સહુ સાધના સાથે ધર્મસેવા અને પ્રસાર-પ્રચાર વિશે ચિંતન મનન કરી શકીએ એ અર્થે જૂના સાધકો માટે ધર્મકોટ પર બે-દિવસીય સંમેલનનું આયોજન કરવામાં આવેલ છે.

આ સંમેલન તા. ૨૮-૮-૨૦૧૦, શનિવારે સવારે ૯ વાગ્યાથી તા. ૨૯-૮-૨૦૧૦, રવિવાર સાંજે પાંચ વાગ્યા સુધી ચોજેલ છે. બહારગામના સાધકોને તા. ૨૭-૮-૨૦૧૦ના રાત્રિ સુધીમાં કેન્દ્ર ઉપર પહોંચવા વિનંતી. તા. ૨૭-૮-૨૦૧૦ સાંજે સાત વાગે તેમ જ તા. ૨૮-૮-૨૦૧૦ સવારે ૮ વાગે ધર્મકોટ જવા માટે સીટી ઓફિસથી

વાહન વ્યવસ્થા ઉપલબ્ધ રહેશે.

આ સંમેલનનો લાભ ઉઠાવવા આપના મહત્તમ સૂચનો, પિયારો, અનુભવો, પ્રશ્નો લખી મોકલવા વિનંતિ.

આ સંમેલનનો લાભ લેવા આપને આગ્રહભર્યું નિમંત્રણ છે. આ સાથે સંલગ્ન ફોર્મ ભરી મોકલવા વિનંતી. જેથી સમયસર આપને સંમતિપત્ર મોકલી શકાય. સાધના સેવામાં આપણે ઉત્તરોત્તર પ્રગતિ કરતા રહીએ એ જ મંગલ કામના...

ચિંતન મનન માટેના વિષયો :-

૧. વધુ ને વધુ લોકોને ધર્મની જાણકારી કઈ રીતે મળી શકે.
૨. સૌરાષ્ટ્રના અલગ અલગ સ્થાનો પર જિપ્સી શિબિરોનું આયોજન.
૩. જૂના સાધકોને પ્રેરણા મળે/પ્રગતિ માટે ચિંતન કરવું.
૪. ધર્મ સેવાનો લાભ કેન્દ્ર પર અન્યત્ર કઈ રીતે લઈ શકાય.

દોહા ધરમના

જાતિ-વર્ણ કે નામ પર, ફેલા અત્યાચાર ।
સદાચાર ગર્હિત હુઆ, પૂજિત મિથ્યાચાર ॥
કેવલ માં કી કોખ સે, પૂજ્ય હુઆ ના કોય ।
સદાચરણ મેં રત રહે, સહી પૂજ્ય હૈ સોય ॥
ઊંચ નીચ કે ભેદ મેં, ડૂબા સફળ સમાજ ।
ધર્મરાજ દુર્બલ હુઆ, સબળ પાપ કા રાજ ॥

એક્સેલ કોપકેર લિમિટેડ

૬/૨, રૂપાપરી રોડ, ભાવનગર - ૩૬૪ ૦૦૫.
ફોન : (૦૨૭૮) ૨૨૧૨૪૦૧-૨-૩ ની મંગલકામના

દોહા ધરમના

જબ જબ મનુજ સમાજ મેં, જાતી પ્રમુખ હો જાય ।
ઘોર પતન હો ધર્મ કા, પાપ પ્રબલ હો જાય ॥
ઘન-સંપદ કા, ગોત્ર કા, કેસા ચઢા ગુમાન ।
શીલવાન સત્પુરુષ કા, દુષ્ટ કરે અપમાન ॥
જાત-પાંત કે રોગ સે, હુઆ હાલ વેહાલ ।
વ્યાકુલ હી વ્યાકુલ રહા, અબ તો હોશ સંભાલ ॥

ટીએમએલ ઈન્ડસ્ટ્રીઝ લિમિટેડ

૩૦૧-બી ટાવર, અલ્કાપુરી ઓફિસ, આર. સી. દત્ત રોડ
વડોદરા-૩૬૦ ૦૦૭. ફોન : ૨૩૪૩૩૦૨/૦૪ ની મંગલકામના

સૌરાષ્ટ્ર વિપશ્યના રિસર્ચ સેન્ટર (પત્રિકા વિભાગ) ભાભા હોટલ, પંચનાથ રોડ, રાજકોટ - ૩૬૦ ૦૦૧. વતી પ્રકાશક તથા મુદ્રક : ચંદુભાઈ મહેતા, મુદ્રણ સ્થાન : નાઈસ આર્ટ, “મુક્તિરામ કોમ્પ્લેક્સ”, રાષ્ટ્રીય શાળા મેઈન રોડ, રાજકોટ - ૩૬૦ ૦૦૧. દ્વારા રાજકોટ ખાતે પ્રકાશિત. તંત્રી : ભરત કાપડીઆ. વિપશ્યના (ગુજરાતી) પત્રિકાનું લવાજમ : ભાભા હોટલ, પંચનાથ રોડ, રાજકોટ - ૩૬૦ ૦૦૧. ના સરનામે, સૌરાષ્ટ્ર વિપશ્યના રિસર્ચ સેન્ટરના નામે મ.ઓ./ડ્રાફ્ટ અથવા રોકડેથી મોકલી શકાશે. (બહારગામના ચેક લેવામાં આવશે નહીં.) રાજકોટ સિટી ઓફિસ : ભાભા હોટલ, પંચનાથ રોડ, રાજકોટ - ૧.

વિપશ્યના 26 જૂન 2010

આ પત્રિકામાંની સામગ્રી વિપશ્યના વિશોધન વિન્યાસ, ઈગતપુરીના સૌજન્યથી તથા વિપશ્યના હિન્દી/અંગ્રેજી પત્રિકાઓના અંકોમાંથી પ્રકાશિત કરાય છે.

ચાર વર્ષનું લવાજમ : રૂ. 100/-
વાર્ષિક લવાજમ : રૂ. 30/-

If undelivered please return to :

સૌરાષ્ટ્ર વિપશ્યના રિસર્ચ સેન્ટર (પત્રિકા વિભાગ)

ભાભા હોટલ, પંચનાથ પ્લોટ,

રાજકોટ - 360 001.

સિટી ઓફિસ : ફોન - (0281) 2220861-866

મોબાઈલ : 94272 21591

e-mail : info@kota.dhamma.org

Web site : www.kota.dhamma.org

‘વિપશ્યના’ Reg-No. GUJGUJ 08700/6/1/99-TC

Postal Reg. No. G-RJ-450

(Renewed upto 31.12.2011)

Wpp Licence No. G-PMG-RJT/015/2009

Weights less than 8 gms

Posted without Payment of Postage.

Posting day-25th of every month,

Posted at Rajkot RMS - 360 001.

Write PIN CODE for Correct Delivery